

وەزارەتى خۇيىندى باڭ و تۈرىزىنەوە زانستى

زانكۆي سەلاحەدین - ھەولىر

كۆلۈزى ئاداب - بەشى جوگرافيا

با بهت : بنه ماكانى سىستەمى زانيارىيە جوگرافىيە كان

ما مۇستاي با بهت : كامران ولى محمود

بەشى دووهەم

land usage

بيانات

real world

GIS Data - part 2

داتاکانی سیسته‌می زانیاریه جوگرافیه‌کان

پیشنهاد:

GIS له بنه‌رەتدا هەروهك پیشتر ئامازھى پى كرا، هەلدهستى به كۆكردنەوەو هەلگرتن و گەراندنهوەو چارەسەركەرن و نويىكىرىدنهوەو پیشاندان و شىكىرىدنهوەو سەرجەم داتا پەيوەستەكانە به رەگەزى شويىنىي . كەواتە ئەو جۆرە سیستەمە بەشىوھىك دروستكراوه كە ئىدارەي داتا شويىنىيەكان دەكى، بەشىوھىكى تر، داتاكان برىتىن لە بنچىنەي سەرەكى GIS.

كەواتە داتاكان لە سیستەمی زانیاریه جوگرافیه‌کاندا گرانتىن پىكھاتەكانى ئەو سیستەمانەن و كۆكردنەوەيان پیویستى به كات و ماندو بۇونى زۇر هەيەو، پیویستىشە لە ئاستىكى وردو باوهەرپىكراو بى. هەروهەدا داتاكان لە گۆرەنلى بەردەوام دان لەسەر ئاستى شويىن و كاتدا.

داتاکانی سیسته‌می زانیاریه جوگرافیه‌کان

داتاکانی سیسته‌می زانیاریه جوگرافیه‌کان
به شیوه‌یه کی گشتی دهکریته
دوو بهشی سهرهکی ودک
ئه و شیوه‌یه : -

داتای سیسته‌می زانیاریه جوگرافیه‌کان

داتای ودسفی

Pixel - پیکسل

داتای شویننی

داتای خانه‌یی
Raster

داتای ئاراسته‌یی
Vector

Point - خال

Line - هیل

Polygon - رووبهار

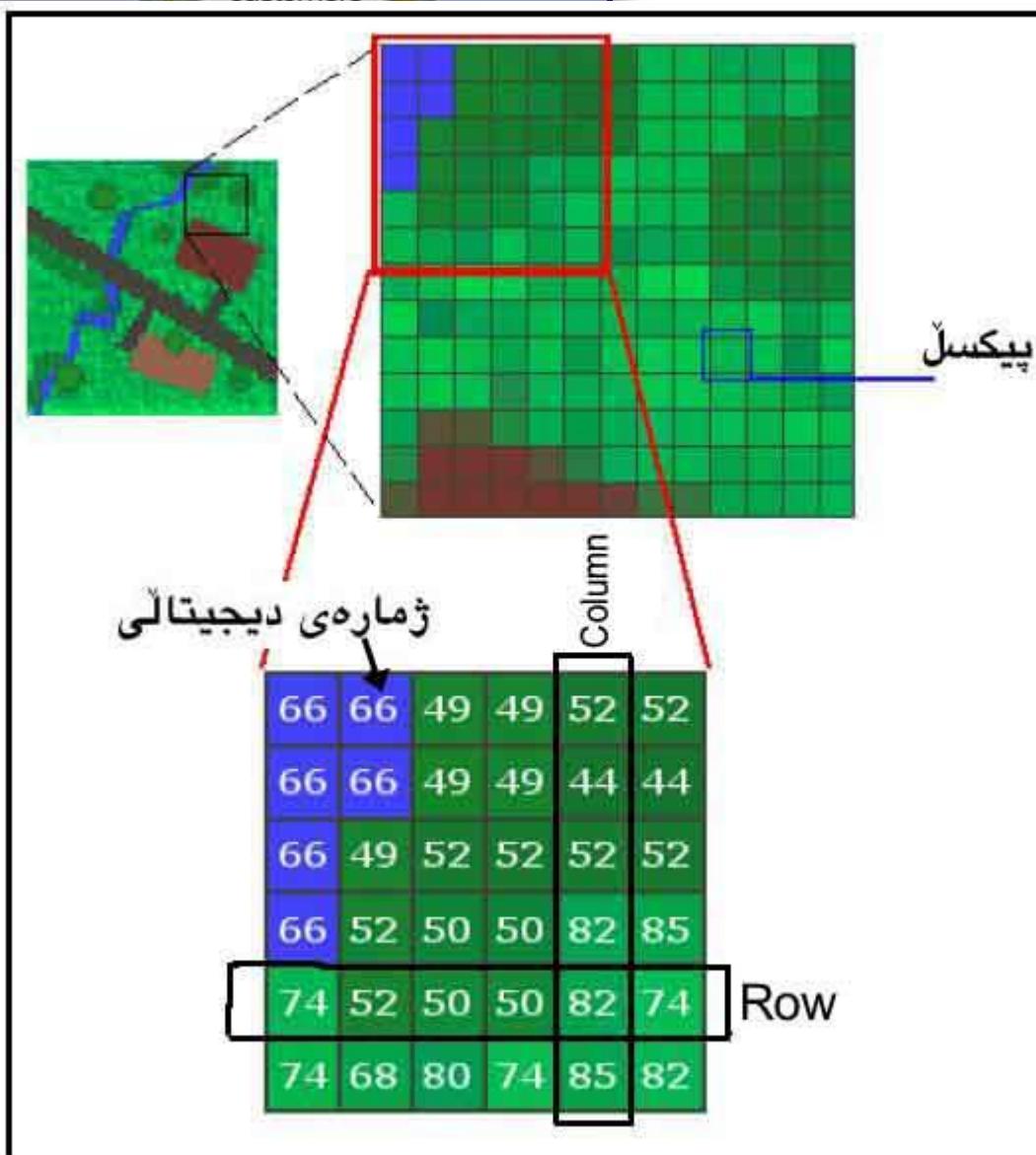

جۇرى دووھم: داتاي خانه‌يى – البيانات الخلوية – Raster Data

داتاي خانه‌يى (راستەر): بريتىيە لەو زانىارىيە جوگرافيانەي كە لەسەر تۆر يان خشته رىز دەكىرى لەسەر شىوهى خانه‌يى زۆر بچووك، كە لە دوو دوورى (dimension) پىكىدى واتە درىڭىزى و پانى ھەيە، پىيان دەھوتلى پىكسل – Pixel واتە (رەگەزى وىنە) كە لە كورتكراوهى (Picture element) وەرگىراوه.

شويىنى پىكسل لە داتا راستەرييەكىاندا بە دوو ژمارە دىيارى دەكىرى كە ئەوانىش بريتىيە لە ژمارەي رىز (صف – Row) و ژمارەي ستۇون (عمود – Column). بەرچاوترىن نموونەي داتاي راستەر وىنەي ئاسمانىي مانگە دەستكىرده كانه – Satellite image ، كە هەر پىكسللىكى لە تىكراي هەلمزىن و دانەوهى رووناكى پىكىدى و بە پىوهرى خۆلەميشى (Gray Scale) دەنويىزى.

جۇرى دووهەم: داتاي خانەبى – البيانات الخلوية – Raster Data

پیوھى خۆلەمیشى بە ژمارەيەك دىاري دەكرى پىي
دەوتى ژمارەي ديجيتالى يان ژمارەي ئەلىكترونى –
Digital number، كە بريتىه لە ژمارەي تەواو و
موجەب (واتە ژمارەي كەرت يان سالب قەبول ناكا)،
وھك لەو ھېلكارىيەدا روونكراوهتەوه : –

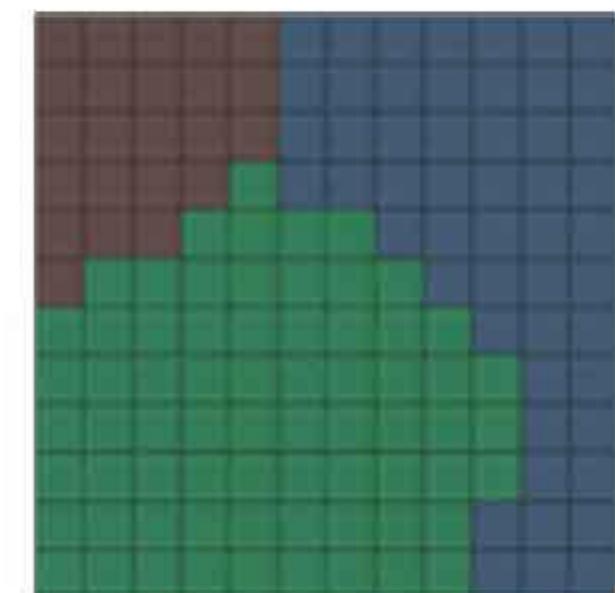
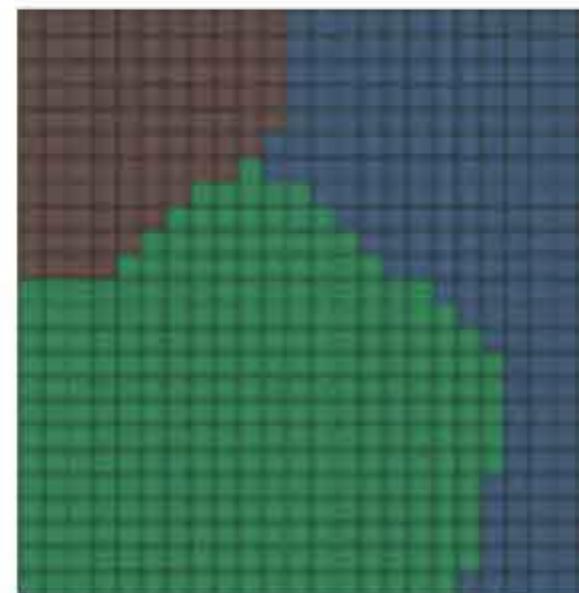
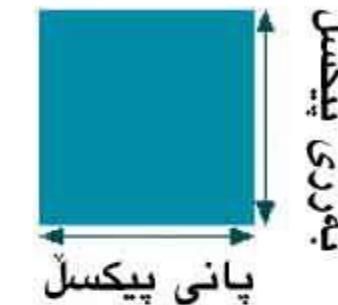
جۇرى دووھم: داتاي خانه‌يى - البيانات الخلوية – Raster Data

پىكسل لە راستىدا شىوهى چوارگۆشەيە كە درىڭى لايەكانى برىتىيە لە هەمان درىڭى ئەو چوارگۆشەيە لەسەر زھوى ، واتە هەر پىكسللىك برىتىيە لە بچووكراوھى هەمان چوارگۆشە لەسەر زھوى. بۇ نموونە ئەگەر وينەيەكى ئاسمانى را دىدھى وردىيەكەي - دقة التمييز – Resolution - كەي برىتى بۇ لە ۳۰ مەتر ، ئەوھە ماناى چىھ؟ ماناى ئەوھىيە كە دوورى لايەكانى هەر پىكسللىكى ئەو وينەي راستەرە برىتىيە لە ۳۰ مەتر لەسەر زھوى. ئىنجا چەند كەمتر بى ئەوھندە تواناى بە ديارخستنى دياردەكانى سەر رۇوي زھوى زىاتر دەبى.

جُوری دووهم: داتای خانه‌بی – البيانات الخلوية – Raster Data

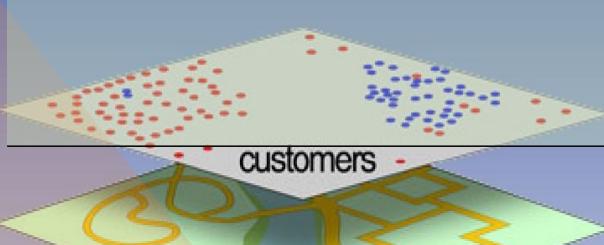

Pixel

قہباره‌ی پیکسل بنچینه‌ی ووردی وینه‌یه

جۆرى دووھم: داتاي خانه‌بى – البيانات الخلوية – Raster Data

وينهى ئاسمانى وردى زور – High resolution

وينهى ئاسمانى وردى كەم – Low resolution

جۇرى دووھم: داتاي خانه‌يى - البيانات الخلوية – Raster Data –

ژماره ديجيتالىيەكانى – Digital number – گۆمهلىك
ژماره پىكدى لە نىوان سفر-٦٣ ، يان سفر-١٢٧، يان سفر-٢٥٥، يان سفر-٥١١، يان سفر-١٠٢٣، يان سفر-٢٠٤٧ . ئەو ژمارانە لە بىنەرەتدا بىرىتىن لە توانى ٦ و ٧ و ٨ و ٩ و ١٠ و ١١ بۇ ژمارە (٢) :

$$/ \quad 1024 = 2^10 \quad / \quad 512 = 2^9 \quad / \quad 256 = 2^8 \quad / \quad 128 = 2^7 \quad / \quad 64 = 2^6 \\ 2048 = 2^{11}$$

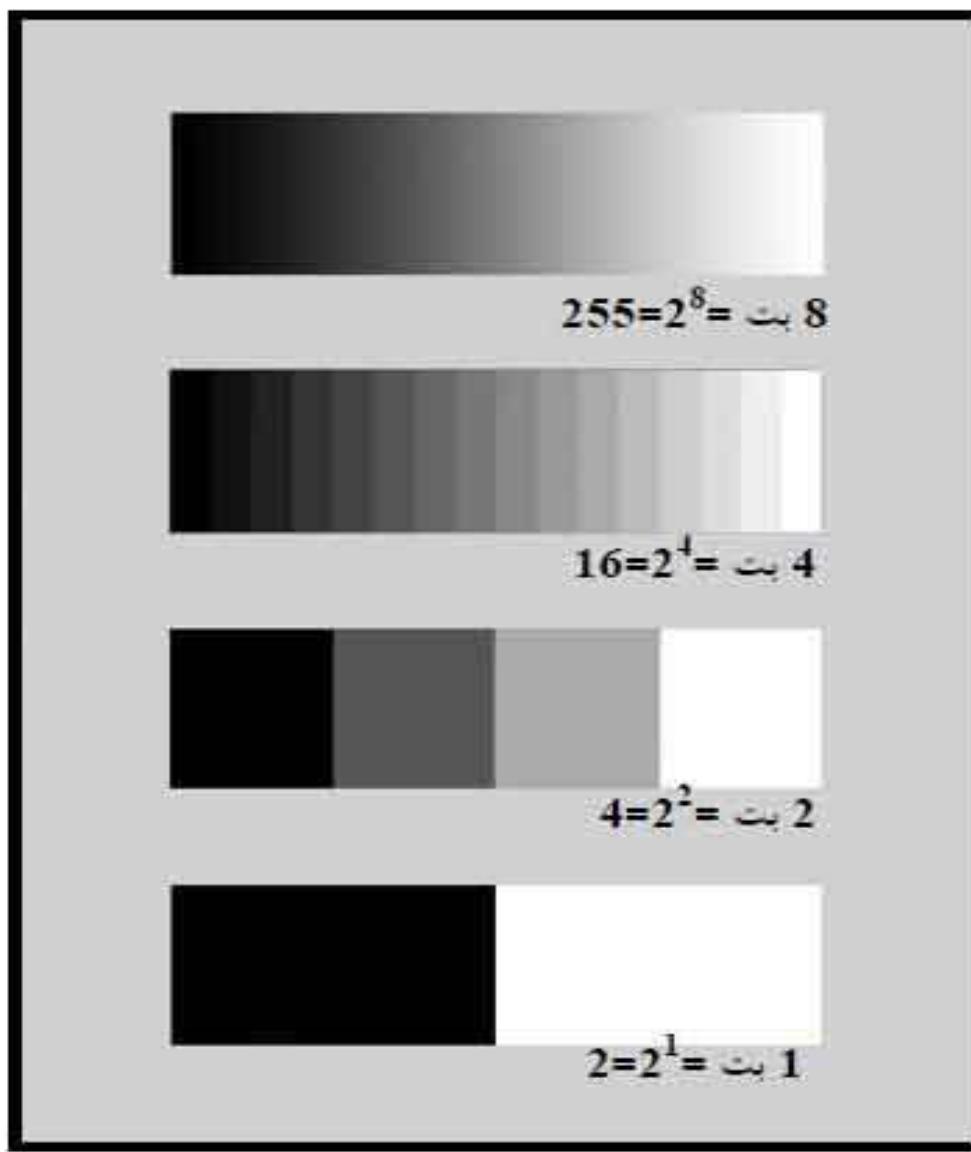
جوری دووهم: داتای خانه‌بی - البيانات الخلوية - Raster Data

پیوه‌ری خوله‌میشی (Gray Scale) بريتیه له پیوه‌ری توندی دانه‌وهی روناکی له لایه‌ن پیکه‌هاته‌کانی سه‌ر رووی زه‌وی هه‌ریه‌که‌و به گویره‌ی سروشته‌ی پیکه‌هاته‌ی فیزیاچیه‌که‌ی، بو نموونه رووه‌ک روناکی دانه‌وهی جیاوازه‌ه له ریگای قیرتاو کراو، هه‌روه‌ها له نیوان جوری رووه‌که‌کانیش جیاوازی به‌دی ده‌کری.

پیوه‌ری خوله‌میشی به ژماره‌ی دیجیتالی ده‌نوینری که له سیسته‌می ۸ بت - bit دا بريتیه له سفر-۲۵۵ ، ژماره سفر بريتیه له ره‌نگی ره‌ش، ژماره ۲۵۵ بريتیه له ره‌نگی سپی، ئینجا ئهو ژمارانه‌ی ده‌که‌ونه نیوانیان بريتین له ۲۵۳ ره‌نگی خوله‌میشی. وهک ئهو شیوه‌یه به روونی

دياره:

جۇرى دووھم: داتاي خانه‌يى – البيانات الخلوية – Raster Data

پیوهرى خۆلەمیشى (Gray Scale) بۆ سیستەمە راستەرييە جياجياكان:

سیستەمى ٤ بت برىتىيە لە ١٦ رەنگى خۆلەمیشى،
سیستەمى ٢ بت برىتىيە لە ٤ رەنگى خۆلەمیشى،
ھەروەها سیستەمى ١ بت برىتىيە لە تەنها ٢ رەنگ ئەوانىش رەش و سېپى .

جۇرى دووھم: داتاي خانه‌يى – البيانات الخلوية – Raster Data

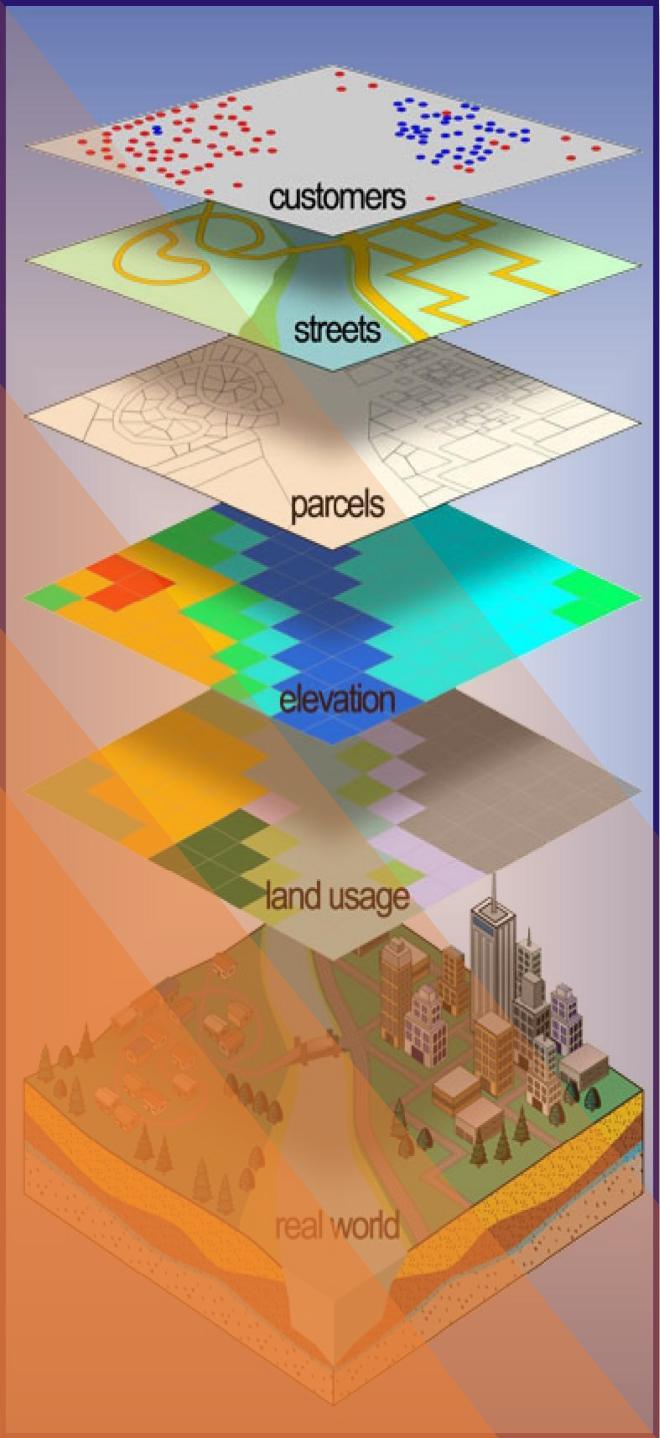
شايەنى باسە سۆفت وىرى زۆر ھەيە كە مامەلە لەگەل ئەو جۇرە داتايىانە دەكادەك

ئەمانەي خوارەوە:

/ENVI / ERDAS IMAGINE / TNTmips GIS / SAGA GIS / Geomatica

/ RemoteView / Orfeo toolbox / Opticks / OpenEV / GRASS GIS

ArcGIS / IDRISI

Thanks